

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/249642,Franciszek-Smieszek-1912-1946.html>
29.10.2026, 08:52

Franciszek Śmieszek (1912-1946)

Ps. „Głaz”, żołnierz placówki ZWZ-AK w Czarnym Dunajcu oraz Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica” Józefa Kurasia „Ognia”

28.10.2026

Syn Jana i Weroniki z domu Bartyzel, urodził się 12 marca 1912 r. w Czarnym Dunajcu w powiecie nowotarskim. W okresie II Rzeczypospolitej ukończył pięć klas szkoły powszechnej, pracował na własnym gospodarstwie rolnym oraz w miejscowym tartaku, założył też rodzinę. Należał do lokalnych struktur „Strzelca”. Podczas okupacji niemieckiej działał od 1940 r. w konspiracji jako żołnierz placówki ZWZ-AK w Czarnym Dunajcu. W czasie akcji „Burza” został zmobilizowany do partyzantki, a później prowadził wywiad terenowy na rzecz IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich AK (służył w nim brat jego żony – plut. Władysław Pisarski „Piwonia”).

Po zakończeniu II wojny światowej, jak wielu żołnierzy małopolskiej konspiracji, wstąpił do MO. 8 stycznia 1946 r. uciekł jednak z posterunku w Łopusznej w celu dołączenia do podziemia niepodległościowego. Walczył w szeregach Zgrupowania Partyzanckiego „Błyskawica” Józefa Kurasia „Ognia”, uczestnicząc w wielu akcjach zbrojnych, m.in. ataku na posterunek MO w Skrzydlnej. W drugiej połowie 1946 r. należał do 2. kompanii tzw. tatrzańskiej, działającej na Podhalu, po czym został przeniesiony do 5. kompanii operującej w Beskidzie Wyspowym. Jego działalność niepodległościowa spotkała się z odwetem ze strony komunistów, którzy zdecydowali się aresztować jego żonę. On sam został zatrzymany 25 września 1946 r. w Słopnicach przez żołnierzy KBW. Odebrano mu wówczas m.in. broń oraz serię fotografii, przedstawiających najbliższą rodzinę oraz partyzantów zgrupowania „Ognia”. Wyrokiem WSR w Krakowie, obradującego 8 listopada 1946 r. na sesji wyjazdowej w Nowym Targu, został skazany na karę śmierci.

Franciszek Śmieszek „Głaz” został zamordowany 26 listopada 1946 r. w więzieniu przy ul. Montelupich w Krakowie, a następnie jego ciało zagrzebano na Cmentarzu Rakowickim. Szczątki zostały odnalezione 7 lipca 2025 r. podczas prac poszukiwawczych IPN.

Franciszek Śmieszek „Głaz” z rodziną. Fotografia odebrana „Głazowi” przez żołnierzy KBW podczas aresztowania (ze zbiorów IPN)

Partyzanci zgrupowania „Ognia”. Z akordeonem w ręku siedzi Franciszek Śmieszek „Głaz”. Powyżej stoją od lewej: Władysław Dyrczoń „Bystry”, Józef Kościelniak „Biały”, NN, Zdzisław Szafarz „Rzutny”, NN (ze zbiorów IPN)

Inscenizowana fotografia partyzantów zgrupowania „Ognia”. Franciszek Śmieszek „Głaz” (z pistoletem w ręku) i jego koledzy „rozbrajają” Józefa Kościelniaka „Białego”. Fotografia odebrana „Głazowi” przez żołnierzy KBW podczas aresztowania (ze zbiorów IPN)

[Poprzedni Strona](#)

Kraków

Żołnierze Wyklęci

Artykuł

Franciszek Śmieszek „Głaz” (ze zbiorów IPN)